Lietas Nr. C32290110
Lietas arhīva Nr. CA-1500-14/29

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2014.gada 7.maijā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija
šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Celmiņa,
tiesnese M.Ābele un tiesnesis V.Vazdiķis
ar sekretārēm L.Miezīti, I.Pelēkzirni
piedaloties prasītāja /persona A/ pilnvarotajai pārstāvei /persona P/, atbildētāja /persona B/ pilnvarotajam pārstāvim zvērinātam advokātam Artūram Gēgerim, trešās personas /persona C/ pilnvarotajam pārstāvim zvērinātam advokātam Sandim Ģirģenam,
atklātā tiesas sēdē izskatīja /persona B/ un /persona D/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2012.gada 5.janvāra spriedumu civillietā /persona A/ prasībā pret /persona B/ un /persona D/ ar trešo personu /persona C/ par piedziņas vēršanu uz dāvināto mantu.

Aprakstošā daļa

[1] 2010.gada 10.jūlijā /persona A/ (turpmāk - prasītājs) Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā iesniedzis prasību pret /persona B/ un /persona D/, ar trešo personu /persona C/, par parāda piedziņas vēršanu uz dāvināto mantu, lūdzot vērst piedziņu pēc Rīgas šķīrējtiesas 2009.gada 30.jūlija sprieduma lietā Nr.06/298-2009 un 2009.gada 2.oktobra Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas lēmuma par aizdevuma 98954,80 LVL, līgumsoda 26519,89 LVL un tiesāšanās izdevumu 2589,95 LVL piedziņu uz nekustamo īpašumu /adrese A/, /kadastra numurs/, kā arī piedzīt solidāri no atbildētājiem par labu prasītājam tiesāšanās izdevumus.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1., 1927.pantu.

[2] Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2010.gada 17.jūnija **lēmumu** (1.sējuma 58.-60.lapa) ir apmierināts /persona A/ pieteikums par prasības nodrošināšanu, ierakstot Rīgas rajona zemesgrāmatu nodaļas Garkalnes novada zemesgrāmatas nodalījumā /numurs/ ķīlas tiesības atzīmi prasības summas Ls 128 064,54 apmērā /persona D/, /personas kods/, nekustamajam īpašumam /adrese/, /kadastra numurs/.

[3] Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas **spriedumu** (1.sējuma 148.-153) 2012.gada 5.janvāra spriedumu prasība apmierināta, vēršot piedziņu pēc Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas tiesneša 2009.gada 2.oktobra lēmuma izdotā izpildu raksta Rīgas šķīrējtiesas 2009.gada 30.jūlija sprieduma piespiedu izpildei, ar kuru solidāri no /persona B/ un /persona C/ par labu /persona A/ piedzīta aizdevuma pamatsumma Ls 98 954,80, līgumsods Ls 26 519,89, tiesāšanās izdevumi Ls 2589,85, kopā Ls 128 064,54, uz apdāvinātajai /persona D/ piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/, Garkalnes novadā, un piedzenot solidāri no atbildētājiem /persona B/ un /persona D/ par labu prasītājam tiesas izdevumus Ls 2022,21.

[3.1.] Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka no 2007.gada 24.septembra Aizdevuma līguma /numurs/ kopijas redzams, ka 2007.gada 24.septembrī starp /persona A/ un /persona B/ noslēgts aizdevuma līgums, saskaņā ar kuru /persona B/ apņēmies līdz 2007.gada 23.novembrim atmaksāt /persona A/ aizdevumu 103300 EUR apmērā.

2007.gada 8.novembrī starp /persona B/ kā dāvinātāju un /persona D/ kā apdāvināto noslēgts dāvinājuma līgums, saskaņā ar kuru /persona B/ atsavinājis savai meitai /persona D/ viņam piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/ Garkalnes novadā, kadastra /numurs/.

No Garkalnes novada zemesgrāmatas nodalījuma /numurs/ noraksta konstatēts, ka 2007.gada 28.novembrī īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu ir nostiprinātas uz /persona D/ vārda, vienlaikus nosakot aizliegumu bez /persona B/ rakstveida piekrišanas nekustamo īpašumu atsavināt, dāvināt, sadalīt un citādi apgrūtināt ar lietu tiesībām, kā arī paredzot /persona B/ dzīvokļa tiesību līdz mūža galam.

No 2008.gada 13.augusta Vienošanās par grozījumiem 2007.gada 24.septembra Aizdevuma līgumā /numurs/ kopijas redzams, ka /persona A/ un /persona B/ vienojušies pagarināt aizdevuma atmaksas termiņu līdz 2008.gada 29.augustam, kā arī nolīguši, ka kopējā aizdevuma summa ir 135500 EUR (1.sējuma 17.-18.lapa).

2008.gada 18.septembrī starp /persona A/ un /persona B/ noslēgta Vienošanās par grozījumiem 2007.gada 24.septembra Aizdevuma līgumā /numurs/, no kuras 3.punkta redzams, ka /persona B/ izsniegtā un neatmaksātā aizdevuma summa ir 140800 EUR jeb 98954,80 LVL, savukārt 4.punktā noteikts, ka aizdevums /persona B/ tiek piešķirts līdz 2008.gada 30.septembrim (1.sējuma 20.-21.lapa).

2008.gada 18.septembrī starp /persona A/ kā kreditoru un /persona C/ kā galvinieci noslēgts Galvojuma līgums Nr.SR 18.09.2008, kura 1.punktā /persona C/ uzņēmusies saistību atbildēt kreditoram kā pats parādnieks /persona B/.

Pirmās instances tiesa secinājusi, ka lietā nepastāv strīds par to, ka /persona B/ 2007.gada 24.septembrī uzņēmies saistību atmaksāt aizdevumu līdz 2007.gada 23.novembrim. Lietā nepastāv strīds par to, ka termiņam iestājoties, samaksa nav veikta.

Ar Rīgas šķīrējtiesas 2009.gada 30.jūlija spriedumu lietā Nr.06/298-2009 /persona A/ prasībā pret /persona B/ un /persona C/ par aizdevuma un līgumsoda piedziņu no atbildētājiem /persona B/ un /persona C/ par labu prasītājam /persona A/ solidāri piedzīts: aizdevums Ls 98 954,80 apmērā, līgumsods Ls 26 519,89 apmērā, kopā Ls 125 474,69, kā arī samaksātie tiesāšanās izdevumi Ls 2589,85 apmērā.

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas tiesneses 2009.gada 2.oktobra lēmumu lietā Nr.3-12/2899-09/4 /persona A/ izsniegts izpildu raksts minētā šķīrējtiesas sprieduma piespiedu izpildei.

No Rīgas apgabaltiesas iecirkņa Nr.40 zvērināta tiesu izpildītāja Jāņa Strižko 2011.gada 1.oktobra akta Nr.274, redzams, ka pamatojoties uz Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2009.gada 7.oktobra izsniegto izpildu rakstu lietā Nr.3-12/2899 09/4 par 128264,54 LVL solidāru piedziņu no /persona B/ un /persona C/ par labu /persona A/, zvērināts tiesu izpildītājs ir izskatījis izpildu lietā Nr.490/C.2009 esošos dokumentus un konstatējis, ka piedziņa no /persona B/ un /persona C/ nav iespējama (1.sējuma 108.lapa).

Pirmās instances tiesa atsaukusies uz Civillikuma 1927.pantā noteiktajām kreditora tiesības prasīt apmierinājumu no parādnieka dāvanas, ja parādnieks nespēj samaksāt parādus.

Saskaņā ar Civillikuma 1927.pantu manta atzīstama par dāvinātu tikai tiktāl, ciktāl no tās atvilkti dāvinātāja parādi. Tajā gadījuma, kad dāvinātājs nespēj samaksāt parādus, kuri viņam bijuši dāvināšanas laikā, ne vien viņa kreditori var prasīt sev apmierinājumu no viņa dāvanas, bet arī viņš pats var

prasīt no apdāvinātā, lai no viņa dāvinātās mantas dod atpakaļ šo parādu samaksai vajadzīgo daļu. Noruna starp dāvinātāju un apdāvināto par to, ka pēdējais neatbild par pirmā parādiem, ir spēkā pret kreditoriem tikai tad, ja viņi tai piekrituši.

Secināts, ka no minētās tiesību normas izriet, ka kreditoram ir tiesības prasīt apmierinājumu no dāvanas, neapstrīdot dāvinājuma līgumu. Norādītās normas piemērošanai nodibināmi divi apstākļi – mantas dāvināšanas laikā tās dāvinātājam bijuši parādi, bet dāvinātājs pēc mantas atsavināšanas nespēj parādu nomaksāt.

Lietā nodibināts, ka uz dāvinājuma noslēgšanas brīdi /persona B/ pastāvēja neizpildīta ar 2007.gada 24.septembra Aizdevuma līgumu /numurs/ uzņemta saistība, kuras izpildes terminam bija jāiestājas neilgi pēc Dāvinājuma līguma noslēgšanas, t.i., 2007.gada 23.novembrī.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka nekustamā īpašuma atdāvināšana neilgi pirms parāda atprasīšanas, pilnā apmērā pastāvot nesegtam parādam uz parāda pieprasīšanas brīdi, ir atzīstama kā izvairīšanās no saistību izpildes pret kreditoru /persona A/. Konkrētajā gadījumā juridiska nozīme ir kreditora likumisko interešu aizsardzības un parādnieka rīcības ar mantu ierobežojumu tiesiskajam regulējumam.

Civillikuma 1927.pantā lietotais jēdziens „prasīt apmierinājumu no dāvanas" tulkojams kā piedziņas vēršana uz dāvināto mantu, tāpēc aizskartās tiesības aizsardzības nolūkā nav nepieciešams atzīt dāvinājuma līgumu par spēkā neesošu.

Tiesa atzinusi, ka kreditora /persona A/ prasījums pēc Rīgas šķīrējtiesas 2009.gada 30.jūlija sprieduma lietā Nr.06/298-2009 un 2009.gada 2.oktobra Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas lēmuma ir vēršams uz /persona D/ atdāvināto nekustamo īpašumu /adrese A/, /kadastra numurs/, jo kreditoram ir tiesības sekot mantai un prasīt apmierinājumu no tās bez dāvinājuma līguma atcelšanas.

Spriedumā norādīts, ka apstāklis, ka /persona B/ nespēj samaksāt aizdevumu, pierādīts ar lietas materiālos esošo 2009.gada 30.jūlija Rīgas šķīrējtiesas spriedumu, 2009.gada 2.oktobra Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas lēmumu, saskaņā ar kuru /persona A/ izsniegts izpildu raksts Rīgas šķīrējtiesas 2009.gada 30.jūlija sprieduma lietā Nr.06/298-2009 piespiedu izpildei, kā arī ar Rīgas apgabaltiesas iecirkņa Nr.40 zvērināta tiesu izpildītāja Jāņa Strižko 2011.gada 1.oktobra aktu Nr.274.

Tiesa noraidījusi atbildētāju argumentus par to, ka atbildētājiem bijusi cita manta uz ko vērst piedziņu, jo no Rīgas apgabaltiesas iecirkņa Nr.40 zvērināta tiesu izpildītāja Jāņa Strižko 2011.gada 1.oktobra akta Nr.274 redzams, ka uz atbildētāja /persona B/ vārda nav reģistrēti transportlīdzekļi, /persona C/ transportlīdzeklim BMW 530 (/reģistrācijas numurs/) ir reģistrēta komercķīļa par labu AS „GE Money", uz /persona B/ vārda nav reģistrēti nekustamie īpašumi, bet /persona C/ piederošajam nekustamam īpašumam /adrese B/, /kadastra numurs/, ir nostiprināta hipotēka 18600 LVL un 107200 LVL apmērā par labu AS Danske bank filiāle Latvijā , kā arī 1644010,30 LVL apmērā par labu Valsts ieņēmumu dienesta Rīgas reģionālajai nodaļai. Nekustamajam īpašumam, pamatojoties uz Rīgas apgabaltiesas zvērināta tiesu izpildītāja Andra Sladza 2008.gada 30.septembra nostiprinājuma lūgumu reģistrēta piedziņas atzīme 117294,29 LVL un 1340883,91 LVL apmērā par labu AS „Danske Bank filiāle Latvijā". Savukārt nekustams īpašums /adrese C/, /kadastra numurs/, atrodas ārpus Rīgas apgabaltiesas piekritības, līdz ar to Rīgas apgabaltiesas zvērināts tiesu izpildītājs nevar vērst uz to piedziņu. Nekustamajam īpašumam ir nostiprināta hipotēka 210138,40 LVL un 1598879,10 LVL apmērā par labu AS „Danske bank filiāle Latvijā", kā arī 1644010,30 LVL apmērā par labu Valsts ieņēmumu dienesta Rīgas reģionālajai nodaļai. Pamatojoties uz Vidzemes apgabaltiesas zvērinātas tiesu izpildītājas Ritas Grantes nostiprinājuma lūgumu 2009.gada 16.februārī reģistrēta piedziņas atzīme 221049,02 LVL apmērā par labu AS „Danske Bank filiāle Latvijā". Tāpat tiesu izpildītājs konstatējis, ka /persona B/ piederošajām 2 (divām) SIA „/Nosaukums C/", /reģistrācijas numurs/, kapitāldaļām un 20 (divdesmit) SIA /Nosaukums D/", reģ.Nr./Nosaukums/, kapitāldaļām 2009.gada 16.februārī ir reģistrēts nodrošinājums dalībnieka kapitāldaļām - apķīlātas kapitāldaļas, piemērotājs - zvērināta tiesu izpildītāja Aija Kalniņa. /persona C/ nepieder kapitāldaļas nevienā uzņēmējsabiedrībā vai komercsabiedrībā.

Spriedumā secināts, ka uz lietas izskatīšanas brīdi /persona B/ un galviniecei /persona C/ nav mantas, uz kuru varētu vērst piedziņu 2009.gada 30.jūlija Rīgas šķīrējtiesas sprieduma izpildei. Tādējādi, tiesa atzinusi, ka ir pamats piemērot Civillikuma 1927.pantu.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka atbildētājas paskaidrojumos norādītajam faktam, ka atbildētājam bijusi cita manta, piemēram, kapitāla daļas kapitālsabiedrībā, nav nozīmes, jo lietas materiālos nav pierādījumu, ka attiecīgās kapitāla daļas būtu pietiekamas parāda nolīdzināšanai, vēl jo vairāk no prasītāja iesniegtā Rīgas apgabaltiesas iecirkņa Nr.40 zvērināta tiesu izpildītāja Jāņa Strižko 2011.gada 1.oktobra akta Nr.274 redzams, ka /persona B/ piederošajām 2 SIA /Nosaukums C/", /reģistrācijas numurs/, kapitāldaļām un 20 SIA „/Nosaukums D/", /reģistrācijas numurs/, kapitāldaļām 2009.gada 16.februārī, pamatojoties uz zvērinātas tiesu izpildītājas Aijas Kalniņas rīkojumu, ir reģistrēts nodrošinājums dalībnieka kapitāldaļām - apķīlātas kapitāldaļas.

Tiesa devusi priekšroku prasītājas pārstāvja argumentam, ka /persona E/ uzdāvināja savu nekustamo īpašumu meitai ar nolūku izvairīties no parāda piedziņas. Par to liecina zemesgrāmatā reģistrētie aizliegumi bez /persona E/ rakstiskas piekrišanas atsavināt, dāvināt, ieķīlāt, sadalīt un apgrūtināt ar lietu tiesībām uzdāvināto īpašumu, kā arī tas, ka /persona E/ līdz mūža galam noteiktas tiesības lietot nekustamo īpašumu. Tiesa atzinusi, ka atsavinot nekustamo īpašumu, nolūkā izvairīties no parāda piedziņas, /persona E/ ir rīkojies ļaunprātīgi un pretēji Civillikuma 1.pantā esošajiem labas ticības principiem.

Atbildētājas/persona D/ paskaidrojumos norādīto, ka dāvinājuma pieņemšanas brīdī viņa nebija informēta par prasītāja pretenzijām vai vēršamajām piedziņām uz minētajiem nekustamajiem īpašumiem, tādēļ viņa kā labticīgas ieguvējas un valdītājas tiesības esot aizsargājamas atbilstoši Civillikuma 912.pantam, pirmās instances tiesa atzinusi par nepamatotu, jo Civillikuma 1927.pants paredz, ka manta atzīstama par dāvinātu tikai tiktāl, ciktāl no tās atvilkti dāvinātāja parādi. Minētā tiesību norma ir piemērojama neatkarīgi no tā, vai apdāvinātais bijis informēts par dāvinātāja parādiem. Atsaucei uz Civillikuma 912.pantu, kas noteic, kakatru valdījumu likums aizsargā, šajā gadījumā ir tikai deklaratīvs raksturs.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no atbildētājiem par labu prasītājam solidāri piedzīta samaksātā valsts nodeva 1374,19 LVL, valsts nodeva par prasības nodrošinājumu 640,32 LVL, kā arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu piegādāšanu 7,70 LVL apmērā.

[4] Par Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2012.gada 5.janvāra spriedumu **apelācijas sūdzību** (1.sējuma 165.-167.lapa) iesniedza atbildētāji /persona B/ un /persona D/, lūdzot tiesu noraidīt prasību.

Apelatori norāda, ka lietā nepastāv strīds par saistību esamību, un to apstiprina ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas tiesneša lēmumu izdots izpildu raksts par šķīrējtiesas nolēmuma piespiedu izpildi. Tomēr prasība par piedziņas vēršanu uz konkrēto dāvināto mantu - nekustamo īpašumu /adrese A/, Garkalnes novadā ir nepamatota un noraidāma.

Apelatora ieskatā pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka ar 2007.gada 8.novembrī noslēgto Dāvinājuma līgumu (turpmāk - Dāvinājuma līgums) tika atsavināta tikai atsevišķa daļa mantas, bet ne visa manta, līdz ar to konkrētajā tiesiskajā situācijā Civillikuma 1927.panta nosacījumi nav piemērojami.

Uzskata, ka prasītājam laikā, kad tika pagarināts aizdevuma atmaksas termiņš, bija zināms, ka atbildētājs ir uzdāvinājis īpašumu meitai, jo Dāvinājuma līgums tika ierakstīts publiskajā reģistrā un informācija par to prasītājam bija pieejama. /persona B/ ir /persona D/ tēvs. Brīdī, kad tika slēgts Dāvinājuma līgums, viņam bija smagas veselības problēmas, līdz ar to Nekustamais īpašums tika atsavināts /persona D/. Tātad dāvinājums nenotika lai ļaunprātīgi izvairītos no saistību izpildes.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka ar pirmās instances tiesas spriedumu piedziņa ir vērsta solidāri no parādnieka - atbildētāja /persona B/ un galvotājas - trešās personas /persona C/. Tiesību teorijā un praksē ir nostiprinājušās atziņas, ka galvojums nenodibina solidāru saistību. Turklāt galviniece

lietā ir trešās personas statusā. Trešā persona nav uzskatāma par patstāvīgu procesa subjektu: viņa ir un paliek tikai puses palīgs un tādēļ trešā persona nevar atvietot procesā pusi un tiesa nevar piespriest nekādu prasījumu par labu trešai personai, ne arī no viņas par labu pusei.

[5] 2012.gada 21.martā tiesā saņemti prasītāja /persona A/ **rakstveida paskaidrojumi** (1.sējuma 177.-180.lapa), kuros norādīts, ka pirmās instances tiesas spriedumu uzskata par pareizu un pamatotu.

[6] Izskatījusi lietu sakarā ar atbildētāju apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2012.gada 15.oktobra spriedumu (1.sējuma 207.-218.lapa) prasību noraidījusi un piedzinusi no prasītāja par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 22,54 LVL.

[7] Izskatījusi lietu sakarā ar prasītāja kasācijas sūdzību, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments ar 2014.gada 19.februāra spriedumu SKC 590 (2.sējuma 6.-15.lapa) Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 15.oktobra spriedumuatcēlis un nodevis lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

[8] Par tiesas sēdi pusēm ir paziņots Civilprocesa likumā paredzētajā kārtībā.

Atbildētāja/persona D/ un viņas pilnvarotais pārstāvis /persona M/ uz tiesas sēdi nav ieradušies. Tiesā saņemts atbildētājas pilnvarotā pārstāvja iesniegums (2.sējuma 38.lapa) ar lūgumu izskatīt lietu bez pārstāvja klātbūtnes sakarā ar atrašanos citā tiesā.

Ievērojot minēto, Civillietu tiesu kolēģija nekonstatēja Civilprocesa likuma 209.pantā vai 210.pantā norādītos lietas izskatīšanas atlikšanas pamatus un saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu atzīst par iespējamu izskatīt lietu bez atbildētājas vai viņas pilnvarotā pārstāvja klātbūtnes.

[9] **Tiesas sēdē** atbildētāja /persona B/ pārstāvis apelācijas sūdzību uzturēja.

Paskaidroja, ka nav strīds par to, ka 2007.gada 24.septembrī starp /persona B/ un /persona A/ tika noslēgts Aizdevuma līgums. 2008.gada 13.augustā un 18.septembrī starp pusēm tika noslēgtas vienošanās, kas uzskatāmas par pārjaunojuma līgumiem. Prasība par piedziņas vēršanu uz atdāvināto nekustamo īpašumu ir noraidāma, jo uz vienošanās noslēgšanas brīdi prasītājam bija iespēja pārbaudīt publiskajos reģistros reģistrētās ziņas, t.i. to, ka /persona B/ 2007.gada 8.novembrī ir atsavinājis nekustamo īpašumu /persona D/, kā arī to, ka ir arī cita manta, uz kuru varēja vērst piedziņu.

Iesniedzot pieteikumu par maksātnespējas procesa ierosināšanu, /persona B/ ir norādījis visas savas neizpildītās saistības, tai skaitā pret prasītāju. Prasītājs kreditora prasījumu nav pieteicis.

Šobrīd situācija ir mainījusies, jo atbildētājam ir pasludināts fiziskās personas maksātnespējas process. Norādīja, ka strīda izšķiršanai ir piemērojamas Maksātnespējas likuma normas, kā arī vērsa tiesas uzmanību uz faktu, ka prasītājs nav pieteicis kreditora prasījumu atbildētāja maksātnespējas procesā.

Tiesas sēdē prasītāja pārstāve apelācijas sūdzību neatzina un uzturēja prasību. Norādīja, ka administratoram ir iesniegts kreditora prasījums, atbilde vēl nav saņemta. Paskaidroja, ka kreditora prasījumu prasītājs nav pieteicis, jo nezināja par pasludināto maksātnespējas procesu. Tā kā bankrota procedūra vēl nav pabeigta un nav saņemta administratora atbilde uz kreditora prasījumu, uzskatīja, ka lieta ir izskatāma un prasība ir apmierināma.

Uzskata, ka prasītājam ir tiesības gūt apmierinājumu no dāvinātās mantas. Pretēji apelācijas sūdzībā norādītajam, no zvērināta tiesu izpildītāja Jāņa Strižko 2011.gada 1.oktobra akta Nr.274 redzams, ka nav iespējams veikt piedziņu no atbildētāja /persona B/. 13.08.2008. un 18.09.2008. noslēgtie grozījumi pie aizdevuma līguma nav uzskatāmi par pārjaunojuma līgumiem, jo tajos puses vienojās par summas palielināšanu un atmaksas termiņa pagarināšanu, pārējie līguma nosacījumi mainīti netika.

Tiesas sēdē trešās personas pārstāvis apelācijas sūdzību uzskatīja par pamatotu, bet prasību lūdza noraidīt. Vērsa tiesas uzmanību uz to, ka ir mainījušies apstākļi un prasītājam nav kreditora statusa atbildētāja maksātnespējas procesā. Kreditora prasījums pieteikts tikai 2014.gada aprīlī pēc Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2014.gada 12.marta lēmuma par bankrota procedūras pabeigšanu un saistību dzēšanas plāna apstiprināšanas. Norādīja, ka, izšķirot strīdu, ir jāņem vērā Maksātnespējas likuma kā speciālā likuma regulējums. Atsaucās uz aktuālo judikatūru un Augstākās tiesas Civillietu departamenta secinājumiem 2014.gada 8.aprīļa un 16.aprīļa spriedumos.

Motīvu daļa

[10] Civillietu tiesu kolēģija, uzklausījusi lietas dalībniekus, pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālus, atzīst, ka prasība ir noraidāma.

[11] Civilprocesa likuma 426.panta pirmajā daļā noteikts, ka *apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās.*

[12] Apelators ir pārsūdzējis tiesas spriedumu pilnībā, līdz ar to apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības.

[13] Lietā nav strīds par šādiem apstākļiem:

[13.1] Ar Rīgas šķīrējtiesas 2009.gada 30.jūlija spriedumu lietā Nr.06/298-2009 /persona A/ prasībā pret /persona B/ un /persona C/ par aizdevuma un līgumsoda piedziņu no atbildētājiem /persona B/ un /persona C/ par labu prasītājam /persona A/ solidāri piedzīts: aizdevums Ls 98 954,80 apmērā, līgumsods Ls 26 519,89 apmērā, kopā Ls 125 474,69, kā arī samaksātie tiesāšanās izdevumi Ls 2589,85 apmērā.

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas tiesneses 2009.gada 2.oktobra lēmumu lietā Nr.3-12/2899-09/4 /persona A/ izsniegts izpildu raksts minētā šķīrējtiesas sprieduma piespiedu izpildei.

[13.2] No lietas materiāliem ir redzams, ka /persona B/ saistība pret /persona A/ izrietēja no 2007.gada 24.septembra Aizdevuma līguma /numurs/, saskaņā ar kuru /persona B/ saņēma aizdevumu EUR 103000 apmērā ar atdošanas termiņu līdz 2007.gada 23.novembrim. Minētais termiņš ar turpmākajām vienošanām tika pagarināts līdz 2008.gada 30.septembrim, pēdējā no tām konstatējot, ka neatmaksātā aizdevuma summa ir 140800 EUR jeb 98954,80 LVL.

[13.3] Minētā saistība tika pastiprināta 2008.gada 18.septembrī, noslēdzot starp /persona A/ kā kreditoru un /persona C/ kā galvinieci Galvojuma līgumu Nr.SR 18.09.2008, kura 1.punktā /persona C/ uzņēmusies saistību atbildēt kreditoram kā pats parādnieks /persona B/.

[13.4] 2007.gada 8.novembrī pie Rīgas apgabaltiesas zvērinātas notāres Ivetas Vitkovskas starp /persona B/ kā dāvinātāju un /persona D/ kā apdāvināto noslēgts dāvinājuma līgums, kas ierēģistrēts aktu un apliecinājumu reģistrā Nr.4876, saskaņā ar kuru /persona B/ atsavinājis savai meitai /persona D/ viņam piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/,/kadastra numurs/.

No Garkalnes novada zemesgrāmatas nodalījuma /numurs/ noraksta konstatēts, ka 2007.gada 28.novembrī, pamatojoties uz 2007.gada 8.novembrī noslēgto dāvinājuma līgumu, īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /adrese A/, /kadastra numurs/, nostiprinātas uz /persona D/ vārda, vienlaikus nosakot aizliegumu bez /persona B/ rakstveida piekrišanas nekustamo īpašumu atsavināt, dāvināt, sadalīt un citādi apgrūtināt ar lietu tiesībām, kā arī paredzot /persona B/ dzīvokļa tiesību līdz mūža galam.

[13.5] No Rīgas apgabaltiesas iecirkņa Nr.40 zvērināta tiesu izpildītāja Jāņa Strižko 2011.gada 1.oktobra akta Nr.274, redzams, ka pamatojoties uz Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2009.gada 7.oktobra izsniegto izpildu rakstu lietā Nr.3-12/2899 09/4 par 128264,54 LVL solidāru piedziņu no /persona B/ un /persona C/ par labu /persona A/, zvērināts tiesu izpildītājs ir izskatījis izpildu lietā Nr.490/C.2009 esošos dokumentus un konstatējis, ka piedziņa no /persona B/ un /persona C/ nav iespējama (1.sējuma 108.lapa).

[14] Civillietu tiesu kolēģija secina, ka pirmās instances tiesa ir pamatoti atzinusi, ka uz dāvinājuma noslēgšanas brīdi /persona B/ pastāvēja neizpildīta ar 2007.gada 24.septembra Aizdevuma līgumu /numurs/ uzņemta saistība, kuras izpildes termiņam bija jāiestājas neilgi pēc Dāvinājuma līguma noslēgšanas, t.i., 2007.gada 23.novembrī.

Nekustamā īpašuma atdāvināšana neilgi pirms parāda atprasīšanas, pilnā apmērā pastāvot nesegtam parādam uz parāda pieprasīšanas brīdi, ir

atzīstama kā izvairīšanās no saistību izpildes pret kreditoru /persona A/. Minētie apsvērumi bija pamats Civillikuma 1927.pantā noteiktajām kreditora tiesības prasīt apmierinājumu no parādnieka dāvanas, ja parādnieks nespēj samaksāt parādus.

[15] Tiktāl apelācijas sūdzība ir atzīstama par nepamatoti iesniegtu. Taču vienlaicīgi apelācijas instances tiesa secina, ka uz lietas izskatīšanas dienu ir būtiski mainījušies lietas faktiskie apstākļi, kas nepieļauj apelācijas instances tiesai pilnībā pievienoties pirmās instances tiesas izdarītajiem secinājumiem.

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 17.oktobra spriedumu (2.sējuma 43.-45.lapa) apmierināts/persona B/ pieteikums par fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanu. Pasludināts /persona B/, /personas kods/, dzīvesvieta /adrese E/, fiziskās personas maksātnespējas process.

/persona B/, /personas kods/, maksātnespējas procesa lietā par administratoru iecelta sertificēta administratore Iveta Lerha-Krūce, /personas kods/, sertifikāta Nr.00369, /adrese F/.

[16] Strīdos par kreditora prasījumiem pret maksātnespējīgu parādnieku piemērojamas Maksātnespējas likuma speciālās tiesību normas, kas noteic speciālu kārtību, kādā piesakāmi kreditoru prasījumi. Šī kārtība ir saistoša visiem kreditoriem. *(skat. Augstākās tiesas Civillietu departaments 2014.gada 8.aprīļa spriedums lieta Nr.SKC–117/2014*).

Tādejādi, izšķirot strīdu, tiesai ir jāņem vērā atbildētāja /persona B/ kā maksātnespējīgas personas statuss un Maksātnespējas likuma kā speciālā likuma regulējums. Secīgi, prasītājam /persona A/ kā atbildētāja kreditoram ir saistoši termiņi, kādus Maksātnespējas likums noteic kreditoram savu tiesību realizēšanai.

[16.1] Atbilstoši Maksātnespējas likuma 73.panta pirmajai daļai kreditoru prasījumi pret parādnieku iesniedzami administratoram mēneša laikā no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu.

No Maksātnespējas reģistra ir redzams, ka ieraksts par atbildētāja maksātnespējas procesa pasludināšanu ir izdarīts 2013.gada 17. oktobrī. Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 12.panta pirmo daļumaksātnespējas reģistrs ir visiem pieejams bez maksas un tā ierakstiem ir publiska ticamība.

[16.2] Apelācijas instances tiesas sēdē noskaidrots, ka kreditors nav pieteicis kreditora prasījumu likumā paredzētajā termiņā. Minēto apstiprina arī prasītāja puses iesniegtā kreditora prasījuma kopija, kas adresēta atbildētāja administratoram un ir datēta ar 2014.gada 17.aprīli (2.sējuma 57.-58.lapa).

[16.3] Maksātnespējas likuma 73.panta otrā daļa paredz, ja kreditors nokavējis šā panta pirmajā daļā minēto prasījumu iesniegšanas termiņu, viņš savu prasījumu pret parādnieku var iesniegt termiņā, kas nav ilgāks par sešiem mēnešiem no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu, bet ne vēlāk kā līdz dienai, kad šajā likumā noteiktajā kārtībā sastādīts kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns. Pēc šā termiņa kreditors zaudē kreditora statusu un savas prasījuma tiesības pret parādnieku.

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2014.gada 12.marta lēmumu (2.sējuma 54.-56.lapa) apstiprināta fiziskās personas /persona B/, /personas kods/, bankrota procedūras pabeigšana. Apstiprināts fiziskās personas /persona B/, /personas kods/, saistību dzēšanas plāns 2014.gada 23.janvāra redakcijā ar pievienoto maksājumu grafiku.

[16.4] Augstākās tiesas Civillietu departaments 2014.gada 8.aprīļa spriedumā lietā Nr.C34057811 (SKC-117/2014) ir devis Maksātnespējas likuma 73.panta interpretāciju, norādot, ka likumdevējs noteicis: 1) maksimālo termiņu, kādā maksātnespējīgā parādnieka kreditoram jāpiesaka savs prasījums, 2) personu, kura pieteikto prasījumu sākotnēji izvērtē, 3) kreditora prasījuma neiesniegšanas termiņā tiesiskās sekas.

Iztulkojot minētās normas sistēmiski, secināms, ka gadījumā, ja kreditora prasījums maksātnespējīgā parādnieka administratoram nav pieteikts mēneša termiņā, bet iekļaujoties Maksātnespējas likuma 73.panta otrajā daļā paredzētajā laika posmā, tad kreditors zaudē tiesības piedalīties lēmumu pieņemšanas procesā (šā panta trešā daļa). Savukārt, nepiesakot savu prasījumu minētā panta otrajā daļā noteiktajā termiņā, kreditors zaudē kreditora statusu un prasījuma tiesības pret parādnieku.

Uz šādu normas tulkojumu ir norādīts arī juridiskajā literatūrā: "Maksātnespējas likumā ir ieviests noilguma institūts, lai radītu skaidrību par kreditora un parādnieka attiecībām. Tiek nodrošināts kreditoru vienlīdzības princips - kreditoriem tiek dotas vienādas iespējas piedalīties procesā un saņemt savu prasījumu apmierinājumu saskaņā ar saistībām, kuras tie nodibinājuši ar parādnieku pirms procesa uzsākšanas, savukārt tie kreditori, kuri kreditoru prasījumu pieteikšanas kārtību neievēro, pēc būtības neizrāda interesi par sava prasījuma apmierināšanu, un kreditora nolaidīga rīcība nevar piešķirt kādas īpašas tiesības apiet visiem kreditoriem noteikto kārtību. Prekluzīvais termiņš Maksātnespējas likumā ieviests ar mērķi dot kreditoram iespēju precīzi noteiktā termiņā izmantot savas subjektīvās tiesības, bet to neizmantošanas gadījumā rēķināties ar likumīgām sekām - noilguma iestāšanos." (*sk. G.Bērziņš. Saistību izbeigšanās un dzēšana fiziskās personas maksātnespējas procesā. Jurista vārds, 02.04.2013., Nr.13 (764)).*

[16.5] Ievērojot minēto, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka prasītājs kā kreditors ir nokavējis Maksātnespējas likumā noteiktos termiņus kreditora prasījuma iesniegšanas termiņu un minētais apstāklis ir pamats kreditora statusa zaudēšanai.

Augstākās tiesas Civillietu departaments ar 2014.gada 19.februāra spriedumā SKC-590/114 šajā lietā ir norādījis, ka Civillikuma 1927.pantā regulētā iespēja vērst piedziņu dāvinātāja saistību izpildei uz dāvināto mantu saistīta nevis ar visas mantas atdāvināšanas faktu kā tādu, bet gan ar to, vai no atlikušās mantas dāvinātājs ir spējīgs apmierināt kreditoru prasījumus.

Tādejādi konkrētajā gadījumā kreditora statusa zaudēšana prasītājam vienlaicīgi nozīmē zaudēt arī kreditora tiesību gūt apmierinājumu, vēršot piedziņu uz dāvināto mantu - nekustamo īpašumu /adrese A/, /kadastra numurs/, kas nostiprināts uz /persona D/ vārda.

[17] Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pareizi novērtēja lietā iesniegtos pierādījumus un tos faktiskos apstākļus, kas pastāvēja lietas izskatīšanas laikā jautājumā, kas skar kreditora tiesību vērst piedziņu uz apdāvinātā mantu.

Tiesas kolēģija uzskata par nepieciešamu norādīt, ka par pamatotu ir atzīstams apelācijas sūdzībā minētais par to, ka tiesa ir nepareizi novērtējusi /persona C/ procesuālo statusu lietā un bez tiesiska pamata noteikusi viņas un galvenā parādnieka solidāro atbildību saistību izpildē.

Tādejādi pretēja sprieduma pieņemšana apelācijas instancē ir saistīta ar atbildētāja fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanu un to, ka prasītājs pieļāvis kreditora statusa zaudēšanu, nevis ar pirmās instances tiesas sprieduma nepareizību.

[18] Tā kā prasība tiek noraidīta, tad atbilstoši Civilprocesa likuma 142.panta sestajai daļai ir atceļams ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2010.gada 17.jūnija lēmumu piemērotais prasības nodrošinājums. Nodrošinājums saglabājas līdz spriedums stājas spēkā.

[19] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Ievērojot *Euro* ieviešanas kārtības likuma 4.panta otro daļu, kas noteic, ka, sākot ar *euro* ieviešanas dienu, latos izteiktu iesākto, bet nepabeigto (neizpildīto) tiesisko instrumentu kopsummu konvertē *euro*, ievērojot Padomes noteikto maiņas kursu un šā likuma 6.pantā noteiktos noapaļošanas principus, spriedumā visas gala summas tiek izteiktas *euro*.

[19.1] No lietas materiāliem redzams, ka prasītājs, iesniedzot prasību tiesā, ir samaksājis valsts nodevu par prasību 1374,19 LVL, valsts nodevu par prasības nodrošināšanu 640 LVL un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,70 LVL (1.sējuma 8.-10.lapa), kopā 2022,21 LVL jeb 2877,35 EUR, kas ar pirmās instances tiesas spriedumu piedzīti no atbildētājiem par labu prasītājam.

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas tiesneses 2012.gada 7.februāra lēmumu (1.sējuma 171.-172.lapa) atbildētāji /persona B/ un /persona D/ pilnībā atbrīvoti no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos par apelācijas sūdzības iesniegšanu.

Pirmās instances tiesas spriedumā nav lemts jautājums par tiesas izdevumu piedziņu par labu valstij, kas saistīti ar lietas izskatīšanu.

Tā kā prasība ir noraidīta, tad prasītājam samaksātie tiesas izdevumi netiek atlīdzināti.

[19.2] No Tiesu informatīvās sistēmas pavēstu uzziņas redzams, ka Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktā paredzētie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par pavēstu nosūtīšanu lietas dalībniekiem pirmās instances tiesā ir 24,79 LVL (35,27 EUR), apelācijas instancē ir 15,50 EUR, kopā 50,77 EUR.

Ievērojot to, ka prasītājs ir samaksājis ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 10,96 EUR (7,70 LVL), valsts ienākumos no prasītāja piedzenami nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 39,81 EUR.

[20] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu prasītājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par kancelejas nodevas piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430., 432.-434.pantu, Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda:

/persona A/ prasību pret /persona B/ un /persona D/ ar trešo personu /persona C/ par piedziņas vēršanu uz dāvināto mantu - noraidīt.

Atcelt prasības nodrošinājumu, kas piemērots ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2010.gada 17.jūnija lēmumu, ar kuru Rīgas rajona zemesgrāmatu nodaļas Garkalnes novada zemesgrāmatas nodalījumā /numurs/ ir ierakstīta ķīlas tiesības atzīme Ls 128 064,54 apmērā /persona D/, /personas kods/, nekustamajam īpašumam /adrese A/, /kadastra numurs/.

Piedzīt no /persona A/, /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus apelācijas instances tiesā 39,81 EUR (trīsdesmit deviņus *euro* un 81 centu).

Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa valstij veicama kontā:

Saņēmējs: Tiesu administrācija / Konta Nr.LV51TREL2190458019000

NMR 90001672316 / Saņēmēja banka: Valsts kase / Kods TRELLV22

Iemaksas mērķis: **21499** ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi

civillietā Nr.C32290110, nosakot, ka dokuments, kas apliecina šī maksājuma izdarīšanu iesniedzams Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas kancelejā sprieduma labprātīgai izpildei noteiktā termiņa laikā.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā. Pilns spriedums sastādīts 2014.gada 21.maijā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Celmiņa

Tiesnese M.Ābele

Tiesnesis V.Vazdiķis